

PRIGODOM 10. OBLJETNICE OBNOVE
SVEUČILIŠTA U ZADRU

CELEBRATING THE 10TH ANNIVERSARY OF THE
RESTORATION OF THE UNIVERSITY OF ZADAR

ZADAR, 2012.

Na temelju izvornih dokumenata i objavljenih rezultata istraživanja prof. dr. sc. Stjepana Krsića priredio

Ante Blaće

Generalno učilište (sveučilište) dominikanskog reda u Zadru – „Studium Generale S. Dominici Iadrae (1396. – 1807.)“

Nakladnik

Sveučilište u Zadru
Mihovila Pavlinovića bb
23000 Zadar
www.unizd.hr

Za nakladnika

Ante Uglešić, rektor

Povjerenstvo za izdavačku djelatnost Sveučilišta u Zadru

Josip Faričić (predsjednik), Valerija Barada,
Vera Ćubela Adorić, Serđo Dokoza, Ivo Fabijanić,
Vesna Grahovac-Pražić, Vera Graovac Matassi,
Katarina Ivon, Stjepan Jagić, Marija Jakovljević,
Srećko Jelušić, Vesna Kalajžić, Mario Katić,
Patrick Levačić, Morana Lukač, Damir Magaš,
Dražen Maršić, Marijana Matek Sarić,
Zdenka Matek Šmit, Željka Matulina,
Bosiljka Mustać, Jozo Rogošić, Vani Roščić,
Sanja Smodlaka Vitas, Valter Tomas,
Pavuša Vežić, Dijana Vican, Nikola Vuletić

Lektorica

Jadranka Varošaneć

Preveo na engleski jezik

Marko Lukić

Grafičko oblikovanje i priprema

Denis Gospić

Tisak

FG Grafika

Naklada

500 kom.

Based on the original documents and published research performed by Professor Stjepan Krsić
Prepared by

Ante Blaće

General Dominican College (University) in Zadar – „Studium Generale S. Dominici Iadrae (1396 - 1807)“

Publisher

Sveučilište u Zadru
Mihovila Pavlinovića bb
23000 Zadar
www.unizd.hr

Editor in Chief

Ante Uglešić, rektor

Editorial Board

Josip Faričić (president), Valerija Barada,
Vera Ćubela Adorić, Serđo Dokoza, Ivo Fabijanić,
Vesna Grahovac-Pražić, Vera Graovac Matassi,
Katarina Ivon, Stjepan Jagić, Marija Jakovljević,
Srećko Jelušić, Vesna Kalajžić, Mario Katić,
Patrick Levačić, Morana Lukač, Damir Magaš,
Dražen Maršić, Marijana Matek Sarić,
Zdenka Matek Šmit, Željka Matulina,
Bosiljka Mustać, Jozo Rogošić, Vani Roščić,
Sanja Smodlaka Vitas, Valter Tomas,
Pavuša Vežić, Dijana Vican, Nikola Vuletić

Language Editor

Jadranka Varošaneć

Translation to english

Marko Lukić

Graphic design and layout

Denis Gospić

Printed by

FG Grafika

Edition

500 copies

**GENERALNO UČILIŠTE (SVEUČILIŠTE)
DOMINIKANSKOG REDA U ZADRU –
„STUDIUM GENERALE
S. DOMINICI IADRAE (1396. – 1807.)“**

**GENERAL DOMINICAN COLLEGE
(UNIVERSITY) IN ZADAR –
„STUDIUM GENERALE
S. DOMINICI IADRAE (1396 - 1807)“**

- 5 -

PREDGOVOR

FOREWORD

- 6 -

UVOD

INTRODUCTION

- 7 -

PRIVREDNE, GEOPOLITIČKE I KULTURNE PRILIKE
U ZADRU U KASNOM SREDNJEM VIJEKU

ECONOMIC, GEOPOLITICAL AND CULTURAL CIRCUMSTANCES
IN ZADAR IN THE LATE MIDDLE AGES

- 9 -

OSNIVANJE, USTROJ I RAZVOJ GENERALNOG UČILIŠTA
DOMINIKANSKOG REDA U ZADRU
(STUDII GENERALIS S. DOMINICI IADRAE)

THE ESTABLISHMENT, ORGANIZATION AND DEVELOPMENT
OF THE GENERAL DOMINICAN COLLEGE IN ZADAR
(STUDII GENERALIS S. DOMINICI IADRAE)

- 21 -

LIBER ALMI STUDII GENERALIS S. DOMICI IADRAE

LIBER ALMI STUDII GENERALIS S. DOMICI IADRAE

- 23 -

ZAKLJUČAK

CONCLUSION

- 24 -

LITERATURA I IZVORI

LITERATURE AND SOURCES

PREDGOVOR

Sveučilište u Zadru 2012. godine slavi desetu obljetnicu svoje obnove. Ta je obljetnica bila povod da se objavi knjižica koja će na jednostavan i razumljiv način prikazati osnutak i razvoj sveučilišta, odnosno Generalnog učilišta dominikanskog reda u Zadru. Svrha joj je širu društvenu javnost upoznati s činjenicom da je u Zadru potkraj 14. stoljeća bilo osnovano sveučilište koje je uspješno djelovalo više od četiri stoljeća i da je ono bilo najstarije sveučilišta u Hrvata.

FOREWORD

In 2012 the University of Zadar celebrates the tenth anniversary of its restored status. This jubilee/occasion inspired the publication of the booklet whose aim is to give a clear and concise overview of the history of Dominican University, i.e. General Dominican College in Zadar. The purpose of this booklet is to inform the wider public about the university that was established in Zadar in the 14th century and that successfully operated for over four centuries thus making it the oldest institution of higher education in Croatia.

Srednji je vijek, posebice razvijeni i kasni, suprotno raširenom uvjerenju, bio razdoblje velikoga napretka društva, znanosti i ljudske civilizacije uopće. Vrijeme je to osnivanja prvih sveučilišta, kao najvišeg dometa obrazovnog sustava čija važnost, usprkos proteklim stoljećima, nije izgubila na vrijednosti. Sveučilišta su rezultat intelektualnog buđenja koje je počelo u 12. st. i sve što je učinjeno tijekom srednjega vijeka na polju filozofije, teologije, medicine, prava i drugih znanosti, učinjeno je u toj ustanovi ili ustanovama vezanim uz nju.

U Republici Hrvatskoj trenutno djeluje sedam javnih sveučilišta (u Zagrebu, Splitu, Rijeci, Osijeku, Zadru, Puli i Dubrovniku), a dugo se vremena smatralo da je Sveučilište u Zagrebu, osnovano 1669., najstarije na našem tlu. To međutim nije točno jer je u Zadru već 1396. osnovano Generalno filozofsko-teološko učilište dominikanskog reda, prvo sveučilište na sjeveroistočnoj obali Jadrana, na cijelom jugoistoku Europe i, naravno, prvo sveučilište u Hrvata.

Kako je uopće došlo do otkrića da je u Zadru osnovano sveučilište potkraj 14. st.? Na sveučilišnu narav Generalnog učilišta i njegovu povlasticu dodjeljivanja naslova upozorio je 1972. u svojoj doktorskoj disertaciji Stjepan Krsić, dominikanac, dugogodišnji profesor na papinskom sveučilištu Sv. Tome Akvinskog, a danas professor emeritus na Međunarodnom sveučilištu Dubrovnik (Dubrovnik International University). Potaknut tim otkrićem, Krsić je nastavio proučavati građu u rimskim arhivima, osobito u Generalnom arhivu dominikanskog reda, te u dominikanskim samostanima na hrvatskoj obali, posebice građu Državnog arhiva u Zadru. Rezultati tih istraživanja bili su objavljeni najprije u raspravi *Filozofsko-teološki studij Dominikanskog reda u Zadru* (Zadarska revija, 1987.), a zatim u monumentalnoj knjizi *Generalno učilište dominikanskog reda u Zadru ili „Universitas Jadertina“*, koja je izašla 1996., u povodu 600. obljetnice njegova ustanovljenja i 40. obljetnice Filozofskog fakulteta u Zadru.

The Middle Ages, especially its later, developed period, contrary to popular belief, was a period of great social and scientific progress, and a period of great advancements in human civilization in general. During that time, some of the first universities were established, representing the highest point of the educational system, whose importance, in spite of the past centuries, has not lost its value. Universities are the result of the intellectual awakening that began in the 12th century and these or related types of institutions harbored all medieval advancements in the fields of philosophy, theology, medicine, law, and other sciences.

Currently there are seven public universities in Croatia (Zagreb, Split, Rijeka, Osijek, Zadar, Pula, and Dubrovnik), and for a long time it was believed that the University of Zagreb, founded in 1669, was the oldest in our country. This was not true since the General Dominican Philosophical and Theological College was established in Zadar already in 1396. This was in fact the first university on the northeastern coast of the Adriatic, in the entire southeast of Europe and, of course, the first university in Croatia.

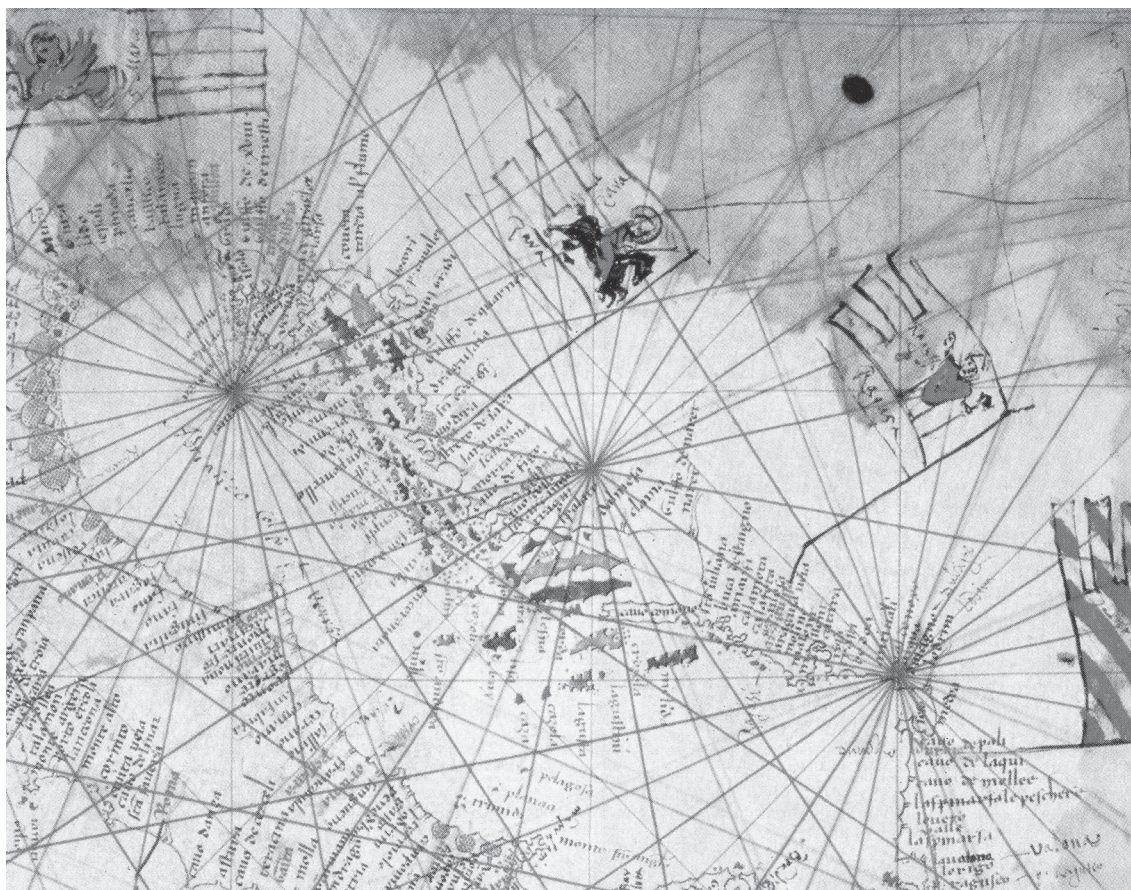
What led to the discovery that the university was founded in Zadar in the late 14th century? In 1972, in his doctoral dissertation, Stjepan Krsić emphasized the university-like characteristics of the General Dominican College, together with its privilege to award titles. Krsić, a Dominican, was a longtime professor at the Pontifical University of St. Thomas Aquinas, and now a Professor Emeritus at the International University of Dubrovnik. Prompted by this discovery, Krsić continued to study the material in the Roman archives, particularly in the General Archives of the Dominican order, in Dominican monasteries of the Croatian coast, together with materials available at the State Archives in Zadar. The results of these studies were published first in the debate within the *Philosophical and Theological Studies of the Dominican Order in Zadar* (*The Zadar Review*, 1987), and later in a remarkable book entitled *General Dominican College in Zadar or „Universitas Jadertina“*, published in 1996, marking the celebration of the 600th anniversary of its founding, and the 40th anniversary of Zadar's Faculty of Philosophy.

PRIVREDNE, GEOPOLITIČKE I
KULTURNE PRILIKE U ZADRU
U KASNOM SREDNJEM VIJEKU

ECONOMIC, GEOPOLITICAL AND
CULTURAL CIRCUMSTANCES
IN ZADAR IN THE LATE MIDDLE AGES

Činjenica da je prvo hrvatsko sveučilište niknulo na jadranskoj obali nije slučajna ni bezrazložna. Prostorno-vremenske datosti kasnoga srednjovjekovlja, kao i geopolitička situacija na čitavom Jadranu i Podunavlju u vrijeme hrvatsko-ugarske vladarske kuće Anžuvina, odrazile su se veoma povoljno na gospodarski i kulturni prosperitet svih dalmatinskih gradova, posebice Dubrovnika i Zadra. Zadar je baštiniio urbanu tradiciju antičkog Iadera, bio je središte bizantske teme (vojno-političke teritorijalne jedinice) Dalmacije i s vremenom je postao nezaobilazna točka na pomorskom putu od Padske nizine prema Levantu u sklopu i Bizantskog Carstva, a zatim i Hrvatskog Kraljevstva. Vladati Zadrom značilo je kontrolirati unosne trgovačke rute između

The fact that the first Croatian university developed on the Adriatic coast was neither accidental nor gratuitous. Spatio-temporal givens of the Late Middle Ages, as well as the geopolitical situation in the entire Adriatic and the Danube region during the Croatian-Hungarian royal house of Anjou, reflected very favorably on the economic and cultural prosperity of all the Dalmatian towns, especially Dubrovnik and Zadar. Zadar inherited the urban tradition of Roman city of *Iader*, functioned as the center of the Byzantine Theme (a military-political territorial unit) of Dalmatia and eventually became an unavoidable point of the maritime route from the valley of Padania to Levant within the Byzantine Empire, and later the Croatian Kingdom. To rule over Zadar meant

Jadran na Vesconteovoj portulanskoj karti Sredozemlja, oko 1320. (Selva, 2009.)
Adriatic Sea on Vesconte's portolan chart of Mediterranean, c. 1320 (Selva, 2009)

Zapada i Istoka što je Mletačkoj Republici bio jedan od vanjskopolitičkih ciljeva.

Venecija je uglavnom bila uspješnija u nadmetanjima s Hrvatsko-ugarskim Kraljevstvom oko prevlasti nad Zadrom, dok na prijestolje nije zasjeo kralj Ludovik I. Veliki (1342. – 1382.) iz dinastije Anjou. On je dalekovidno uočio važnost primorskog proćelja svoje države u gospodarskom smislu i kao sponu s Napuljskim Kraljevstvom, odakle je i sam potjecao. Vještim vojnim manevrima i političkim potezima porazio je Mletačku Republiku i prisilio ju na potpisivanje Zadarskog mira 18. veljače 1358. prema kojem se ona odrekla svih dotadašnjih posjeda na sjeveroistočnom Jadranu od Istre do Drača u Albaniji. Dalmaciji je vraćen teritorijalni opseg koji nije imala proteklih nekoliko stoljeća, a povezanost obalnog prostora i zaobalja pozitivno se odrazila na cjelokupni razvoj Hrvatskoga Kraljevstva. Konjunktura u gospodarstvu i politička stabilnost možda su se najviše vidjele na kulturnom polju; grade se crkve i samostani, nastaju umjetnička remek-djela (primjerice škrinja sv. Šime).

U Zadru od 1228. djeluju, uz druge crkvene redove osnovane u srednjem vijeku, i dominikanci, Red propovjednika (*Ordo praedicatorum*) i učitelja, organizirani da se bore protiv svih vrsta neznanja i hereza. U sklopu njihova samostana i crkve djelovalo je, najvjerojatnije od početka, i samostansko učilište koje je kasnije prerاسlo u Generalno učilište. Općenito je na istočnoj obali Jadrana djelovao veći broj dominikanskih samostana, a 1380. od jedinstvene Ugarske dominikanske provincije, koja je bila nadležna za cijelo Hrvatsko-ugarsko Kraljevstvo, odvojila se Dalmatinska provincija. Za njezino središte izabran je upravo Zadar.

having control over lucrative trade routes between East and West, which was one of the foreign policy goals of the Venetian Republic.

Venice was largely more successful in competing with the Croatian-Hungarian Kingdom regarding the supremacy over Zadar, until the coming to power of King Louis I - The Great (1342-1382) from the Anjou Dynasty. He foresaw the importance of the coastal fronts of his country within economic terms and as a link with the Kingdom of Naples, the region he was originally from. Using skillful military maneuvers and political agreements to defeat the Venetian Republic, he forced them to sign the Peace Treaty of Zadar dated February 18th 1358, according to which the Republic had to give up all properties in the northeastern Adriatic coast from Istria to Durrës in Albania. Dalmatia returned to a territorial size, which it was denied during the past few centuries, and the connection of the coastal areas and hinterland positively impacted the overall development of the Croatian Kingdom. The boom in the economy and political stability may have been seen the most in the cultural field – the building of churches and monasteries, and the creation of artistic masterpieces (for example the Chest of St. Simeon).

Since 1228 there are various church orders developing in Zadar during the Middle Ages, among others the Dominicans, the Order of Preachers/teachers (*Ordo praedicatorum*), organized to fight against all kinds of ignorance and heresy. There was a monastery college, most likely from the beginning, which was an integral part of the Dominican monastery and the church, and which eventually developed into a General College. Generally, the eastern Adriatic coast showed a high number of active Dominican monasteries which were a part of Hungarian Dominican Province. The latter was responsible for the entire Croatian-Hungarian Kingdom until 1380, when Dalmatian province was established. Zadar was chosen to be its center.

Pečat dominikanskog samostana sv. Dominika u Zadru, Državni arhiv u Zadru (DAZD) – 338; DOMINIKANSKI SAMOSTAN SVETOG DOMINIKA – ZADAR (1228-1806); pergamena br. 10.

The seal of the Dominican monastery St. Dominic in Zadar, State Archive in Zadar (SAZD) – 338; DOMINICAN MONASTERY OF SAINT DOMINIC – ZADAR (1228-1806); parchment 10.

OSNIVANJE, USTROJ I RAZVOJ
GENERALNOG UČILIŠTA
DOMINIKANSKOG REDA
U ZADRU (STUDII GENERALIS
S. DOMINICI IADRAE)

THE ESTABLISHMENT,
ORGANIZATION AND DEVELOPMENT
OF THE GENERAL DOMINICAN
COLLEGE IN ZADAR (STUDII
GENERALIS S. DOMINICI IADRAE)

Zasluga za osnivanje sveučilišta u Zadru pripada vrhovnom poglavaru dominikanskog reda, Rajmundu de Vineis iz Capue (1380. – 1399.), koji je 14. lipnja 1396. odredio da se assignira (doznači, premjesti, osnuje) generalno učilište u Zadru.¹ Naime u albanskom je Draču postojao velik dominikanski samostan u kojem je vjerojatno djelovalo generalno učilište. Drač i Zadar, naime, povezuje teška povijest. I jedan i drugi grad su u 4. križarskoj vojni pretrpjeli velika razaranja. Križari su za račun Venecije najprije 1202. osvojili Zadar, a onda Drač koji je u političkim planovima ne samo Venecije nego i Latinskog Carstva, osnovanog u Konstantinopolu, igrao vrlo važnu ulogu. Dominikanci su prepoznali važnost Drača pa su najvjerojatnije nakon toga u njemu osnovali svoje generalno učilište. Kad su u 14. st. Osmanlije počeli ugrožavati Drač, dominikanci su vjerojatno svoje generalno učilište premjestili u Zadar ili su možda već postojeće provincijalno filozofsko-teološko učilište dignuli na razinu sveučilišta.

The merit for the establishment of the University in Zadar belongs to the supreme head of the Dominican order, Raymond de Vineis from Capua (1380-1399), who on June 14th 1396 ordered that placement of the General College in Zadar.¹ Namely, there was a great Dominican monastery in Durrës (Albania) where a general college was already located. Durrës and Zadar are in fact connected by a complicated history. Both cities suffered great devastation during the Fourth Crusade. First it was Zadar that was conquered by the Crusaders in 1202 on account of Venice, and then later Durrës that played an important political role not only for Venice but also for the Latin Empire established at Constantinople. The Dominicans recognized the importance of Durrës, after which they decided to establish their own general college. When in the 14th century, the Ottoman Empire began to threaten Durrës, the Dominicans either decided to move the college to Zadar or they may have decided to elevate the already existing provincial philosophical and theological education program to an university level.

Pečat Generalnog učilišta u Zadru na diplomi Frane Marije Bianchija, srpanj 1730., DAZD – 338; DOMINIKANSKI SAMOSTAN SVETOG DOMINIKA – ZADAR (1228-1806); br. kutije 14, br. spisa 550.

The seal of the General College in Zadar on Frane Maria Bianchi diploma, July 1730, SAZD – 338; DOMINICAN MONASTERY OF SAINT DOMINIC (1228-1806); case 14, file 550

¹ Die 14 mensis iunii fuit assignatum studium theologiae in conventu Jadrensis et concessum fuit provinciali et diffinitoribus capituli provincialis eiusdem provinciae, quod possint ibi providere officialibus (KRASIĆ, 1975.).

Što znači da je neko učilište bilo „generalno“? „Generalnost“ tih učilišta ne znači da su se na njima proučavala i predavala sva tada poznata znanja i znanosti, jer to jednostavno nije bilo moguće, nego da su bila otvorena svima (pripadnicima kršćanskog svijeta) bez obzira na narodnost ili društveni stalež. Treba reći da su se gotovo sva najstarija i najpoznatija europska sveučilišta zvala generalnim učilištima, a tek je kasnije prevladao naziv sveučilište (*universitas studiorum*). Oba su izraza zapravo istoznačnice.

Generalno učilište u Zadru, kao i sva druga sveučilišta, bilo je ustrojeno kao zajednica profesora i studenata (*universitas magistrorum et studentium*). Profesorska udruga zvala se *collegium* ili *consortium magistrorum*, a studentska *consortium studentium* koje je imalo svojega studentskog dekana (*decanus studentium*). Profesorski zbor su činili „prvi“ ili glavni lektor (profesor) koji je ujedno bio i rektor, i nekoliko drugih lektora ili profesora filozofije, moralne teologije, Svetog pisma, „učitelj studija“ ili „učitelj

What does it mean for an institution to be „general“? The „generality“ of these institutions does not mean that all of the known science and knowledge was studied and taught (because that was impossible). It means that these institutions were open to all (members of the Christian world), regardless of ethnicity or social class. It needs to be pointed out that almost all of the oldest and most famous European universities were called General Colleges, a name that was only later replaced by the term university (*universitas studiorum*). The two expressions are in fact synonymous.

The General College in Zadar, as well as all other universities, was established as a community of teachers and students (*universitas magistrorum et studentium*). The teacher's association was called the *collegium* or *consortium magistrorum*, while student associations were called *consortium studentium*, which had a student dean (*decanus studentium*). The faculty constituted of the „first“ or chief instructor (teacher) who was also the rector, and a few other lecturers or professors of philosophy,

Raymund de Vineis iz Capue, utemeljitelj Generalnog učilišta u Zadru (URL1)
Raymund de Vineis from Capua, founder of General College in Zadar (URL1)

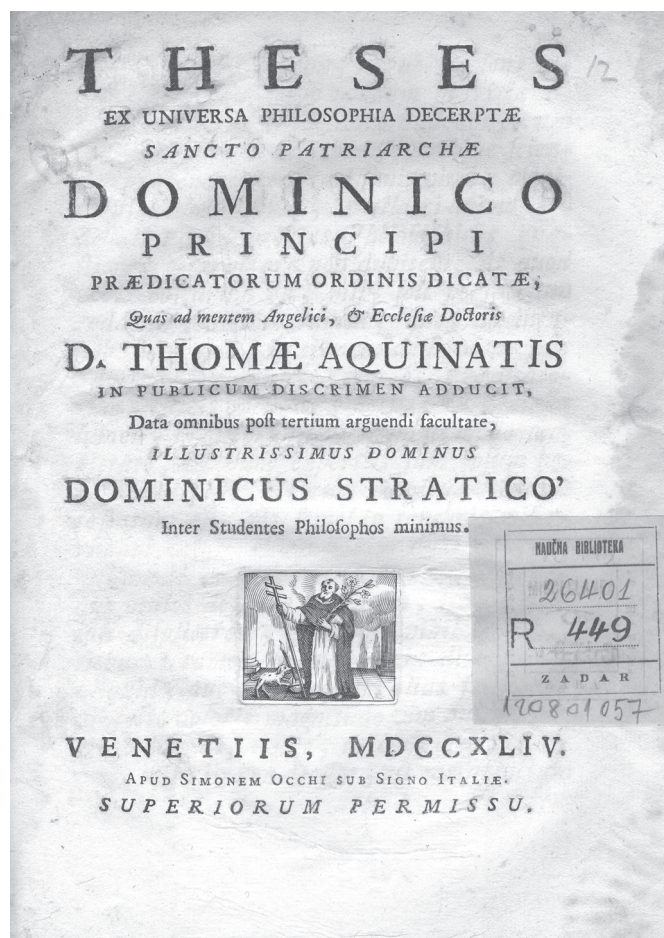

studentata“ te profesor dogmatske teologije ili redovni (glavni) bakalaureus.

Obrazovni sustav zadarskog učilišta bio je organiziran u tri stupnja zvana „tečajevi“. Početni tečaj je bio gramatički. Na njemu se učila gramatika, latinski jezik i logika koje su predavali profesori zvani „gramatički lektori“ (*lectores grammaticae*). Taj studij je trajao dvije godine. Završeni tečaj logike bio je uvjet upisa na studij filozofije. „Materijalni“ ili institucionalni tečaj bio je drugi stupanj. Bio je obvezatan za sve studente koji su željeli upisati treći stupanj (teologiju). Sastojao se od dvaju fakulteta: filozofskoga, koji je trajao tri godine, i teološkoga, koji je trajao još tri godine. Filozofski studij bio je namijenjen svim studentima, neovisno o tome jesu li željeli nastaviti studirati teologiju. Treći ili „formalni“ tečaj bio je namijenjen onima koji su se htjeli specijalizirati u filozofiji i teologiji i postići više akademske naslove, lektorate i doktorate. Da bi postigli te naslove, kandidati su morali ispuniti sljedeće: pribaviti

moral theology, Holy Scripture, „the study master“ or „teacher of students“, and a professor of dogmatic theology, or a regular (main) baccalaureus.

The educational system of the College in Zadar was organized in three stages, called „courses“. The initial course was grammar. There grammar was taught, together with Latin and logic, by professors who were known as „Grammar Instructors“ (*lectores grammaticae*). The study would last for two years. A completed logic course was a requirement for admission to study philosophy. „Material“ or institutional course was the second degree. It was compulsory for all students who wanted to enter the third degree (Theology). It consisted of two faculties: Philosophy, which lasted three years, and Theology, which lasted another three years. The philosophical study was aimed at all students, regardless of whether they wanted to continue the study of theology or not. The third or „formal“ course was designed for those who want to specialize in philosophy and theology, and wanted to achieve higher academic

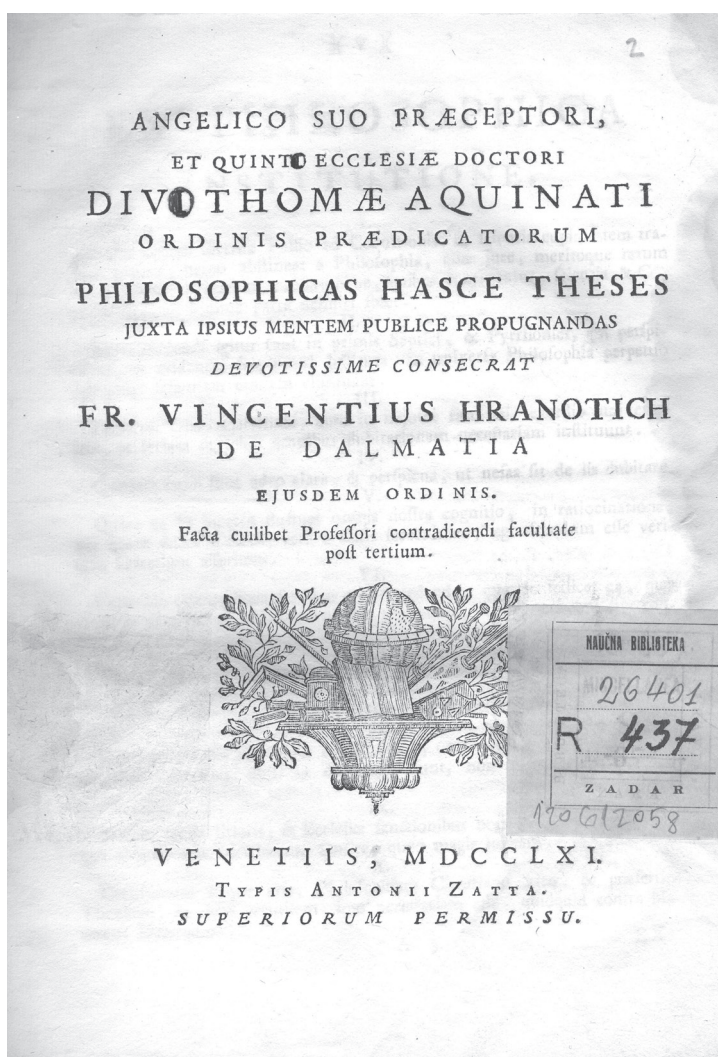
Dominik Stratiko „Theses ex universa philosophia“, 1774., sig. R 449, Znanstvena knjižnica Zadar (ZKZD).
Dominik Stratiko „Theses ex universa philosophia“, 1774., call number R 449, Research Library Zadar (RLZD).

svjedočanstvo o dobrom vladanju, imati preporuku provincijalne skupštine za polaganje ispita te pred komisijom položiti ispit braneci određen broj znanstvenih pitanja, „teza“ (*theses*) ili „zaključaka“ (*conclusiones*). Nije postojala odredba da se teze moraju objaviti, ali je bilo poželjno. Do danas je poznato 55 sačuvanih teza vezanih za lektorski ili bakalaureatski naslov, a tiskane su u brojnim europskim gradovima.

Generalno učilište u Zadru, jednako kao i sve druge visokoškolske ustanove, uživalo je razne povlastice. Najvažnija povlastica bila je dodjeljivanje svih triju viših akademskih naslova: lektorata (*lectoratus*), bakalaureata (*baccalaureatus*) i doktorata (*doctoratus*), s tom razlikom što je njegov Teološki fakultet davao sva tri naslova, a Filozofski samo lektorski naslov. Lektorski naslov je odgovarao današnjem naslovu diplomiranog filozofa ili teologa, bakalaureat naslovu magistra struke, a doktorat je, kao i

titles, degrees such as lectors, and doctorates. To be awarded these titles, the candidates had to fulfill the following: provide evidence of good conduct, have the recommendation of the provincial assembly for the examination and pass the exam before the commission which consisted in defending a number of scientific questions, „thesis“ (*theses*) or „conclusions“ (*conclusiones*). There was no provision that the thesis had to be published, but it was desirable. Until today there are 55 surviving theses related to the title of Lecturer or the Baccalaureus title, printed in many European cities.

The General College in Zadar, as well as all other higher education institutions, enjoyed various privileges. The most important privilege was the awarding of all of the three senior academic titles: Lecturer (*lectoratus*), Bachelor (*baccalaureatus*) and Doctorate (*doctoratus*), with the only exception that the Faculty of Theology was able to award all three titles, while the Faculty of Philosophy was only able

Vinko Hranotić, „*Philosophicas hasce theses*“, 1763., sig. R 437, ZKZD.
Vinko Hranotić, „*Philosophicas hasce theses*“, 1763, call number R 437, RLZD.

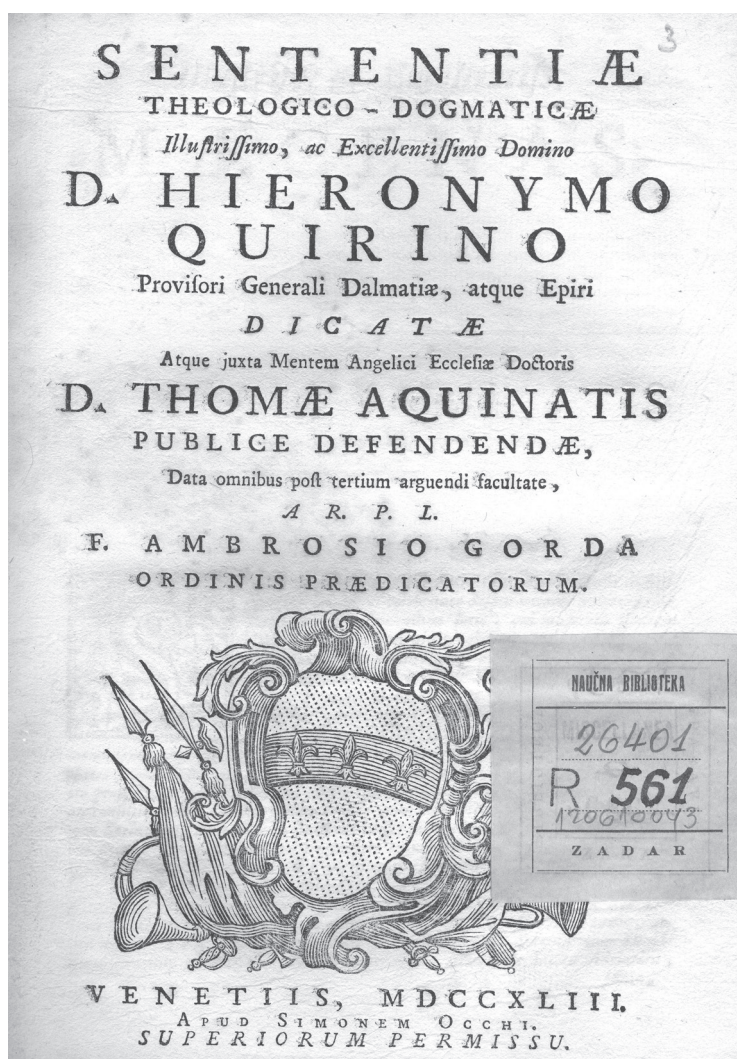

danas, bio najviši akademski naslov. Povlasticu dodjeljivanja doktorata učilište je postiglo 1553. kada je proglašeno povlaštenim sveučilištem (*universitas approbata* ili *universitas privilegiata*) čime je stavljeno u red s 27 takvih dominikanskih sveučilišta u Europi (Pariz, Salamanca, Bologna, Lisabon, Padova, Louvain, itd.).

Prvi i najveći korisnik navedene povlastice bila je Dalmatinska provincija, koja se od tada potpuno osamostalila u odnosu na inozemna sveučilišta s obzirom na školovanje visokoškolskih kadrova i postizanje akademskih naslova. Iz djelomično sačuvane dokumentacije o radu Sveučilišta u razdoblju od 1553. do 1807. poznata su imena 105 osoba koje su stekle doktorat, 96 s titulom „redovnog“ bakalaureusa (*baccalaureus ordinarius*), više desetaka „običnih“ bakalaureusa i 214 koji su stekli lektorat filozofije (*lectores philosophiae*).

to award the title of Lecturer. The Lecturer title corresponded to today's title Bachelor of Philosophy or Theology, Bachelor's degree corresponded to today's MA degree, while a Doctorate, as it is now, was the highest academic title. The College was allowed to award doctoral degrees in 1553 when it was declared a Privileged University (*universitas universitas* or *approbata privilegiato*) placing it in the same group with 27 other Dominican universities in Europe (Paris, Salamanca, Bologna, Lisbon, Padua, Louvain, etc.).

The first and biggest user of these privileges was the Dalmatian Province, which has been since then independent in relation to overseas universities regarding the education higher educated staff and the achievement of academic titles. Partially preserved documents on the work of the University during the period from 1553 to 1807 show 105 names of people who obtained a doctoral degree, 96 individuals with the title

F. Ambrosio Gorda, „Sententiae theologico-dogmaticae“, 1743., sig. R 561, ZKZD
F. Ambrosio Gorda, „Sententiae theologico-dogmaticae“, 1743, call number R 561, RLZD

Stvarni broj nosilaca tih naslova zasigurno je i mnogo veći, no dokumenti o njima nisu sačuvani. Treba, naime, znati da su dominikanci, da se ne bi stvarale prevelike razlike među članovima reda, strogo zakonski ograničavali broj akademskih naslova zbog velikih povlastica koje su uživali. Tako je Dalmatinska provincija početkom 17. st. mogla istodobno imati najviše osam do deset doktora, šest do osam bakalaureata i neodređen broj lektora. Postupak za postizanje akademskih naslova bio je mnogo dulji i složeniji nego je to slučaj danas na bilo kojem crkvenom ili državnom sveučilištu. Doktorat se obično postizao 18 do 44 godine nakon početka studiranja, odnosno upisa u prvu godinu filozofije. Najniža životna dob za njegovo postizanje bilo je navršenih 30 godina. Usporedbe radi, prema statutima Pariškog sveučilišta, koje je 1215. odobrio papinski legat kardinal Robert de Courçon, trebalo je šest godina pohađati predavanja za doktorat „slobodnih

of „regular“ Baccalaureus (*bachelor ordinarius*), dozens of „ordinary“ Baccalaureus and 214 who have acquired the title of Lecturer of Philosophy (*philosophiae lectores*).

The actual number of holders of these titles is certainly much higher, but no documents proving this were preserved. It is necessary to point out that the Dominicans, in order not to create greater differences among members of the order, imposed strict legal limitations on the number of academic titles due to the great privileges they enjoyed. Thus, at the beginning of the 17th century the province of Dalmatia was allowed to simultaneously have a maximum of eight to ten Doctors, six to eight Bachelors and an indefinite number of Lecturers. The procedure of achieving an academic title was a much longer and a more complex than it is the case today at any church or state university. A doctorate was usually achieved 18-44 years after the beginning of a study, specifically after the

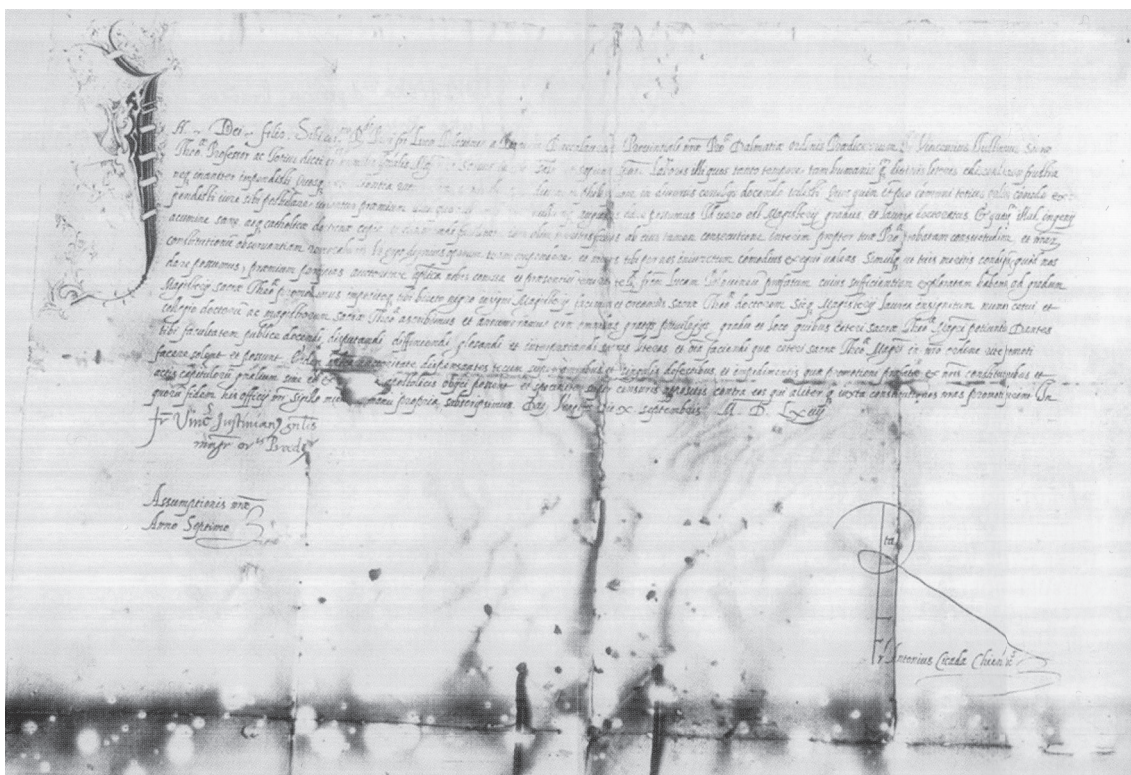

Ivan Pavle Ostoja, „De ecclesia Christi“, 1755., sig. R 559, ZKZD
Ivan Pavle Ostoja, „De ecclesia Christi“, 1755, call number R 559, RLZD

umijeća“ (filozofije). Za doktorat iz medicine tražio se završen studij „slobodnih umijeća“ i šest godina studija medicine. Ispiti su se polagali u Zadru, ali su diplome izdavane u Rimu i odobravale su ih najviše crkvene i državne vlasti u Rimu i Veneciji. Nadzor nad radom učilišta istodobno su obavljali vrhovni poglavari dominikanskog reda kao njegovi kancelari i posebni odbor Senata Mletačke Republike zvan „kolegij“ (*Collegio*). Navedeno državno tijelo je to činilo putem dvaju senatskih vijeća: Vijeća tridesetorice i Vijeća dvanaestorice koja su po vlastitim „javnim zakonima o doktorima i magistrima“ davala ili uskraćivala suglasnost za njihovu promociju (*mandato di esecuzione*). Bez odobrenja toga tijela vlasti nijedna se diploma nije smjela objaviti, niti se njezin vlasnik služiti svojim akademskim naslovom, pravima i povlasticama. Isto je pravilo vrijedilo kada se radilo o izboru ili imenovanju nekoga profesora ili dužnosnika generalnog učilišta. Kolegij je te odluke obično

enrollment in the first year of Philosophy. The lowest age for its achievement was the age of 30 years. By comparison, according to the statutes of the University of Paris, which in 1215 was approved by the papal legate – Cardinal Robert de Courçon, it took six years of attending classes in order to be awarded a doctorate degree in „liberal arts“ (*artes liberales*) i.e. philosophy. A doctorate title in medicine required a completed study of „liberal arts/*artes liberales*“ required together with six years of medical studies. Examinations were held in Zadar, but the diplomas were issued in Rome, and the highest ecclesiastical and civil authorities in Rome and Venice approved them. The supervision over the work of the colleges was done by the highest dignitaries of the Dominican order, together with their chancellors and a special committee of the Senate of the Venetian Republic named „College“ (*Collegio*). The above mentioned governmental body exercised its supervision

Doktorska diploma bračkog dominikanca Luke Polovinića izdana u Zadru 10. rujna 1564., najstarija sačuvana doktorska diploma izdana na nekom hrvatskom sveučilištu, Arhiv dominikanskog samostana u Bolu
 Luka Polovinić (Dominican from the island of Brač) Doctoral diploma issued September 10th 1564 in Zadar, the oldest preserved doctoral diploma issued on a Croatian university, The archives of the Dominican monastery in Bol

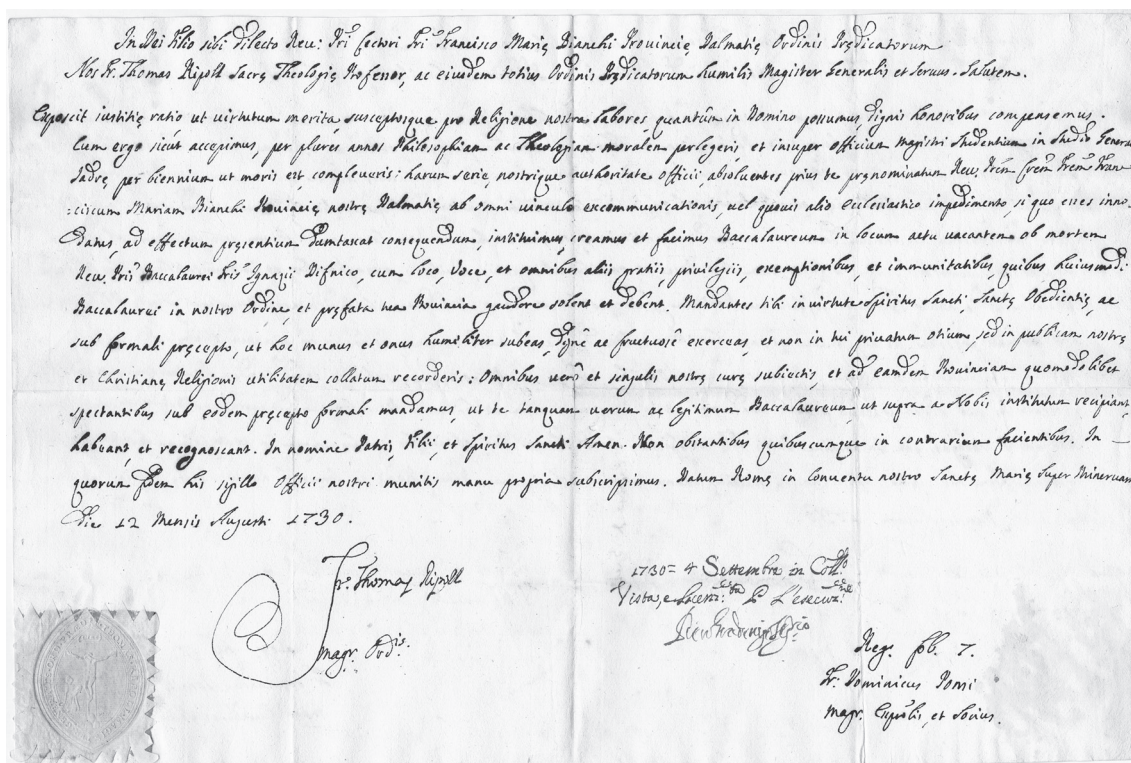
izvršavao putem generalnog providura za Dalmaciju i Albaniju. Tek kada je on smatrao da su ispunjeni svi državni propisi, vlada bi izdavala odobrenje da se na posebnoj svečanosti nekome uruči diploma. U sačuvanim spisima Zadarskoga generalnog učilišta nalaze se i slučajevi iz kojih se vidi da su se neki doktorski naslovi davali u ime ili po nalogu državnih vlasti.

Za postizanje doktorata, osim stručne naobrazbe, važan kriterij je bila i moralna osobina kandidata za taj naslov. Katkad se, naime, događalo da je kandidatu odbijen doktorski naslov zbog njegove upitne moralnosti, a ne zbog nedostatka stručnosti. Doktorski naslov nije bio toliko smatran pravom pojedinca koliko nagradom provincije.

Valja naglasiti da je pravno-zakonska vrijednost akademskih naslova postignutih u Zadru bila istovjetna kao da su postignuti na bilo kojem crkvenom sveučilištu: u Parizu, Bologni, Padovi, Rimu itd. Pape nisu pravili razlike između dominikanskih i drugih crkvenih te državnih

through two Senate Councils: the Council of the Thirty and the Council of the Twelve, which would according to their own „public laws on doctors and masters“ give or deny their approval for the promotion of an individual (*mandato di esecuzione*). Without the approval no diploma was to be issued, nor was it allowed for its owner to use the academic title, rights and privileges. The same standards were applied to the election and appointments of professors or officials of a General College. The *collegio* would carry out their decisions through the general governor of Dalmatia and Albania. Only after he felt all state regulations were met, the government would permit the issuing of a diploma during a special ceremony. In certain preserved documents of the General College of Zadar it is possible to see that a number of doctorate titles were awarded in the name or on behalf of the state government.

Important criteria for achieving the status of a doctor, beside the professional education, were the moral qualities of candidates. Sometimes there were

Diploma bakalaureata iz teologije Frane Marije Bianchija, 12. 8. 1730., DAZD – 338; DOMINIKANSKI SAMOSTAN SVETOG DOMINIKA – ZADAR (1228-1806); br. kutije 14, br. spisa 550.

Frane Maria Bianchi Baccalaureate diploma in Theology, August 12th 1730, SAZD – 338; DOMINICAN MONASTERY OF SAINT DOMINIC – ZADAR (1228-1806); case 14, file 550

sveučilišta. Budući da su akademski naslovi i sveučilišne povlastice bile priznate i na državnom području, Mletačka Republika je strogo nadzirala rad Zadarskog sveučilišta, odlučivala o dodjeli titula, imenovanju profesora ili rektora itd.

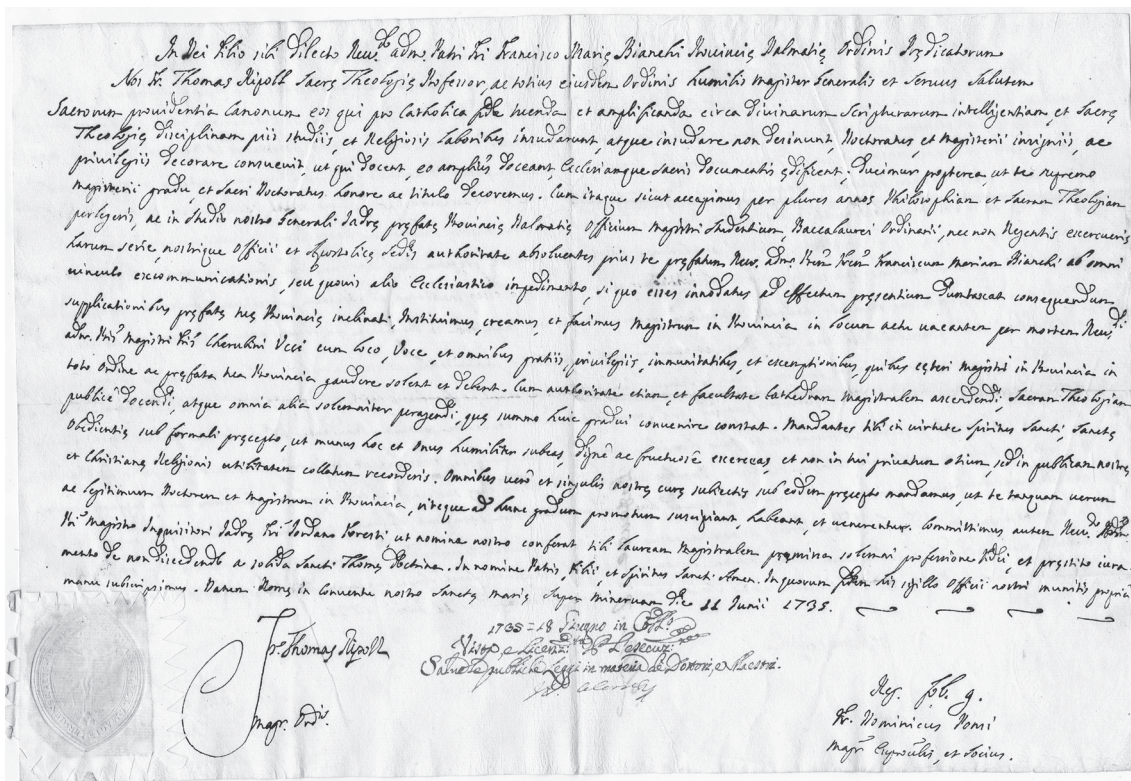
Rad svih generalnih učilišta bio je pod stalnim nadzorom vrhovnog poglavara dominikanskog reda u Rimu kao velikog kancelara. Periodične nenajavljene vizitacije nisu bila nikakva rijetkost, a upravne knjige učilišta bile su odnošene u Rim kako bi se provjerila ispravnost njihova rada. Generali reda su, osim toga, povremeno tražili da pojedini kandidat za neki akademski naslov dođe u Rim i pred posebnom komisijom dokaže svoju intelektualnu zrelost i pripremljenost. Na temelju tih provjera produljivao se ili uskraćivao rad pojedinom učilištu. U jednoj takvoj provjeri general reda Vincenzo Bandelli ocijenio je 1505. uspješnim rad Generalnog učilišta u Zadru i potvrdio mu njegov stečeni pravni status.

Budući da je generalno učilište po svojoj naravi bilo namijenjeno svima koji su ispunjavali

cases when a doctoral candidate was denied the title due to his questionable morality, and not because of lack of knowledge/expertise. The doctoral title was not so much regarded as the right of an individual as much as an award given by the province.

It should be noted that the legal and statutory value of the academic titles obtained in Zadar was exactly the same as those achieved at any church university such as Paris, Bologna, Padua, Rome, etc. The popes did not distinguish between the Dominican and other church and state universities. Since the academic titles and academic benefits were recognized at a national level, the Venetian Republic strictly supervised the work of the University of Zadar, deciding about granting titles, appointments of professors or rectors, etc.

The work of general colleges was under constant supervision of the highest head of the Dominican Order in Rome as well as the Great Chancellor. Periodic unannounced visitations were not unusual, and the College administrative records were carried to Rome in order to verify

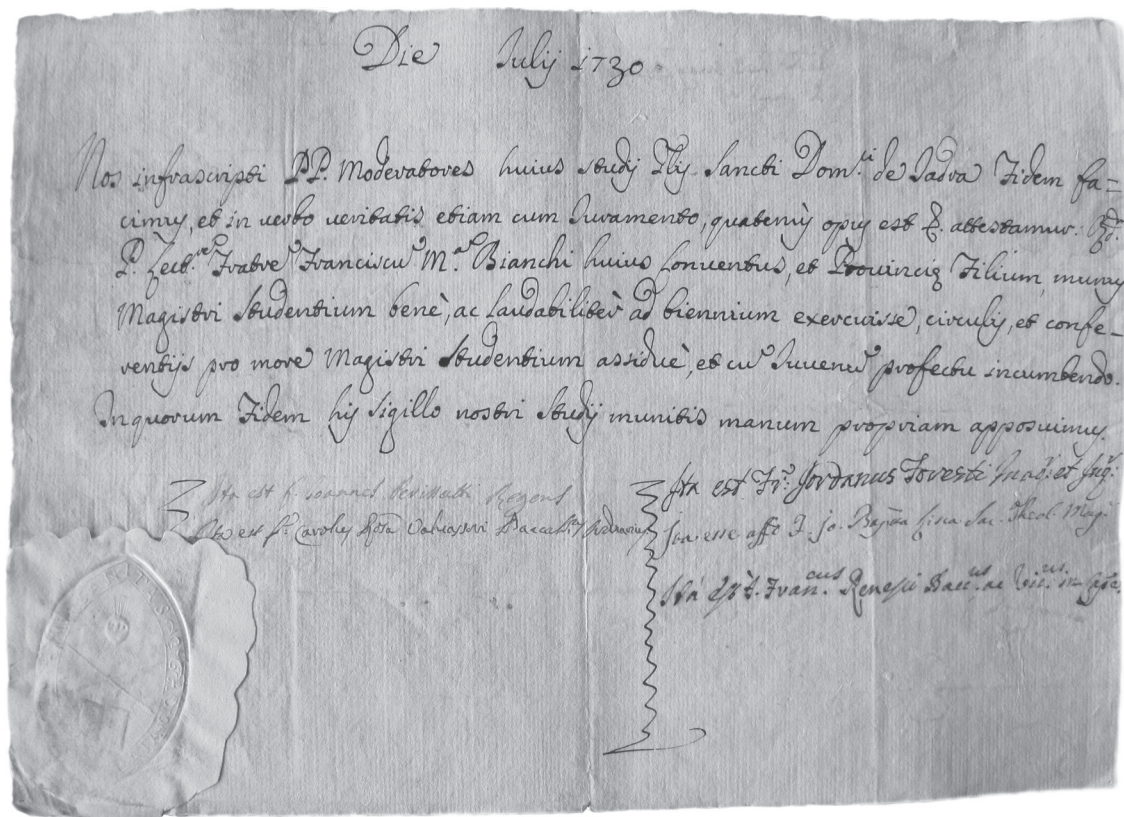
Diploma doktorata iz teologije Frane Marije Bianchija, 11. 6. 1735., DAZD – 338; DOMINIKANSKI SAMOSTAN SVETOG DOMINIKA – ZADAR (1228-1806); br. kutije 14, br. spisa 550
Frane Maria Bianchi Doctoral diploma in Theology, June 11th 1735, SAZD – 338; DOMINICAN MONASTERY OF SAINT DOMINIC – ZADAR (1228-1806); case 14, file 550

određene uvjete, nacionalna struktura profesora i studenata bila je raznolika. Dalmatinska je provincija zbog osmanlijskih osvajanja znatno osiromašila, a nemali je broj samostana propao, pa nije uvijek bilo dovoljno domaćih profesora za predavanje. U tom slučaju su vrhovni poglavari reda slali profesore iz drugih provincija. U Zadar su u takvim slučajevima najčešće dolazili profesori s Apeninskog poluotoka. Osim profesora i studenata koji su dolazili iz talijanskih država te, jasno, Dalmacije i Dubrovačke Republike, bilo ih je i iz Flandrije, njemačkih zemalja i Poljske.

Poznato je ime prvoga inozemnog studenta koji je ikada pohađao visokoškolsku nastavu u Hrvatskoj. Bio je to fra Bonaventura iz Ferrare koji je 1396. upisao teologiju u Zadru. Nije se radilo ni o kakvom početniku, nego o stručnjaku koji je već 1386. studirao filozofiju na generalnom učilištu u Firenci i Peruggi, a 1391. – 1393. teologiju na sveučilištu u Pragu. Osim fra Bonaventure, u arhivima su ostala sačuvana imena još najmanje 200 studenata s Apeninskog poluotoka koji su studirali u Zadru.

the accuracy of the work. Certain candidates were occasionally requested to come to Rome in order to prove their intellectual maturity and preparedness in front of a special committee. Based on these evaluations, the colleges were given or withheld the right to continue with their work. During one of those evaluations in 1505, the General of the Order, Vincenzo Bandelli, qualified the work of the General College in Zadar as successful, confirming in such a way its earned legal status.

Since by its very nature the General College was intended for all those who met certain conditions, the national structure of professors and students was varied. The Dalmatian province was, due to the Ottoman conquest, greatly impoverished, and a noticeable number of monasteries perished, so on many occasions there were not enough local teachers to teach. In such cases the authorities from the Order would send teachers from other provinces. Teachers from the Apennine Peninsula would therefore usually come to Zadar. In addition to professors and students coming from Italian countries, together with Dalmatia and the Dubrovnik Republic, there were also scholars coming from Flanders, German countries and Poland.

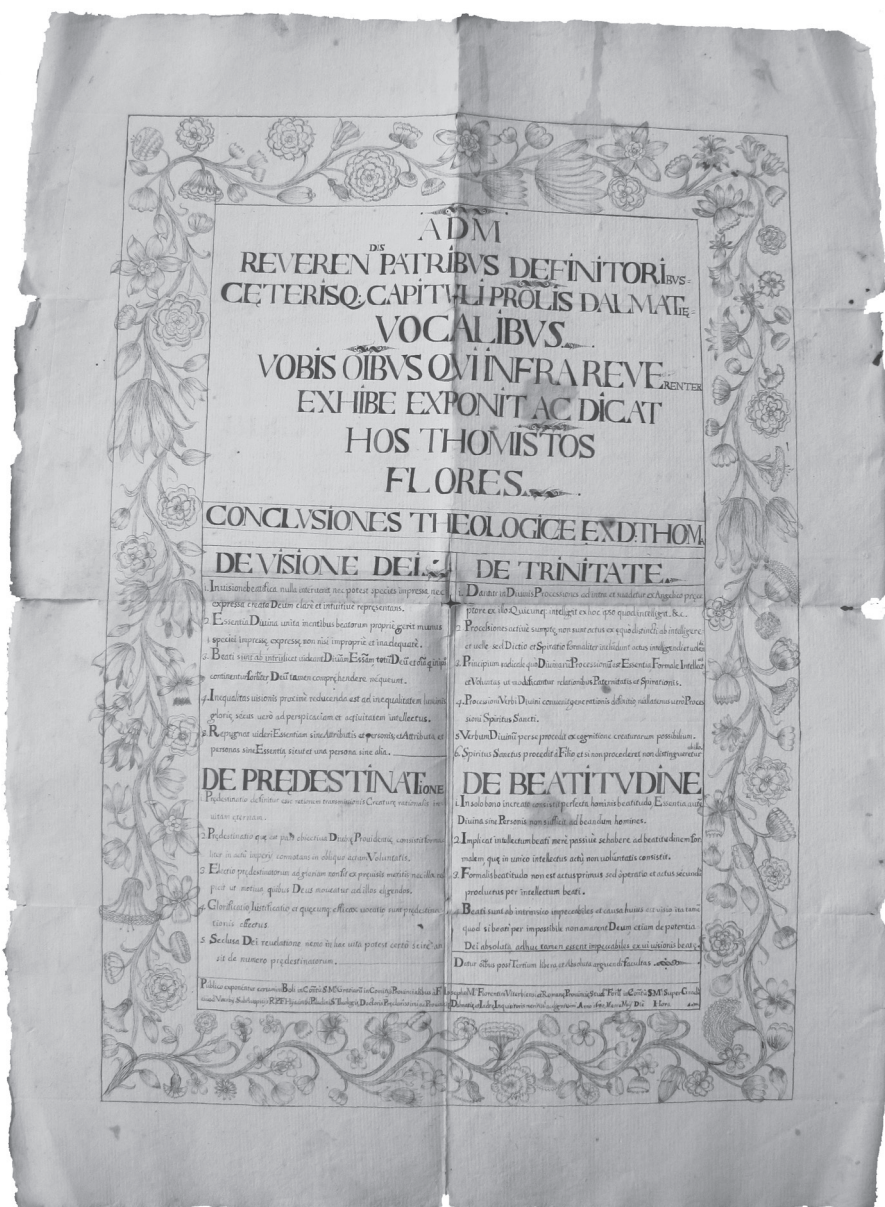

Profesori Generalnog učilišta svjedoče o uspješnom rade Frane Marije Bianchija, srpanj 1730, DAZD – 338; DOMINIKANSKI SAMOSTAN SVETOG DOMINIKA – ZADAR (1228-1806); br. kutije 14, br. spisa 550.
 The professors of the General College testifying about the successful work of Frane Maria Bianchi, July 1730, SAZD – 338; DOMINICAN MONASTERY OF SAINT DOMINIC – ZADAR (1228-1806); case 14, file 550

Generalno učilište je razmjerno uspješno funkcioniralo u više od četiri stoljeća svojega postojanja, ali nije uspjelo izmaknuti sudbini koja ga je snašla na početku 19. stoljeća. Francuska revolucija (1789.) je iz temelja preobrazila društvenu strukturu Europe, a francuska je vojska promijenila i njezinu političku sliku. Godine 1797. Napoleon je osvojio i ukinuo Mletačku Republiku, a prostor Dalmacije je prepustio Habsburškoj Monarhiji. No takvo stanje je bio kratkog vijeka. Novim sporazumom iz 1805. Habsburška

Today we also know the name of the first foreign student ever to attend a higher education program in Croatia. It was a Friar Bonaventura of Ferrara who, in 1396 started his studies of theology in Zadar. He was not a novice but an expert who already in 1386 studied philosophy at a General College in Florence and Peruggia, and from 1391 until 1393 theology at the University of Prague. In addition to Friar Bonaventura, the archives have preserved the names of at least 200 students from the Apennine peninsula who studied in Zadar.

Oglasni plakat za javno izlaganje teoloških zaključaka koje je trebao održati formalni student Giuseppe M. A. Fiorentini iz Viterba u svibnju 1680. u vidu postizanja lektorskog naslova na Generalnom učilištu u Zadru, DAZD – 338; DOMINIKANSKI SAMOSTAN SVETOG DOMINIKA – ZADAR (1228-1806); br. kutije 13, br. spisa 1145
 Promotional notice for a public lecture about theological conclusions scheduled to be presented by a formal student Giuseppe M. A. Fiorentini from Viterbo in May 1680, with the purpose of achieving the title of Lecturer at the General College in Zadar, SAZD – 338; DOMINICAN MONASTERY OF SAINT DOMINIC – ZADAR (1228-1806); case 13, file 1145

Monarhija je Dalmaciju prepustila Francuzima koji su uveli krupne novosti na gospodarskom i upravnom planu. Dana 8. siječnja 1807. zatvorili su Generalno učilište, a samostan nacionalizirali i pretvorili u vojarnu. Dalmatinska provincija nije se lako mirila s gubitkom samostana i zatvaranjem učilišta, pa je ponovnom uspostavom austrijske vlasti 1814. zatražila povrat samostana i otvaranje učilišta. Ta nastojanja nisu polučila uspjeh tako da je Generalno učilište bilo trajno zatvoreno, a inventar crkve i samostana opljačkan ili razasut. Tom prilikom nastradao je najveći dio arhiva koji se odnosio na Generalno učilište.

The General College functioned rather successfully for more than four centuries, but it did not manage to evade its fate at the beginning of the 19th century. The French Revolution (1789) fundamentally transformed the social structure of Europe, while the French army did the same with its political context. In 1797, Napoleon defeated and abolished the Venetian Republic, leaving the region of Dalmatia to the Habsburg Monarchy. But this situation was short-lived. With the new agreement in 1805, the Habsburg Monarchy ceded Dalmatia to the French, who introduced great changes within the economic and administrative plan. On January 8th 1807, they closed the General College, while the monastery became nationalized and transformed into a military facility. The Dalmatian Province did not easily reconcile with the loss of a monastery and the closing of the College, so after the re-establishment of the Austrian rule in 1814, it demanded the return of the monastery and the re-opening of the College. These efforts did not yield success leaving the General College permanently closed, and the inventory of the Church and the monastery looted or scattered. On this occasion, a larger part of the archives relating to the General College was destroyed.

Pečat s bakalaureatske diplome Frane Marije Bianchija, DAZD – 338; DOMINIKANSKI SAMOSTAN SVETOG DOMINIKA – ZADAR (1228-1806); br. kutije 14, br. spisa 550.

The seal on Frane Maria Bianchi Baccalaureate diploma, SAZD – 338; DOMINICAN MONASTERY OF SAINT DOMINIC – ZADAR (1228-1806); case 14, file 550

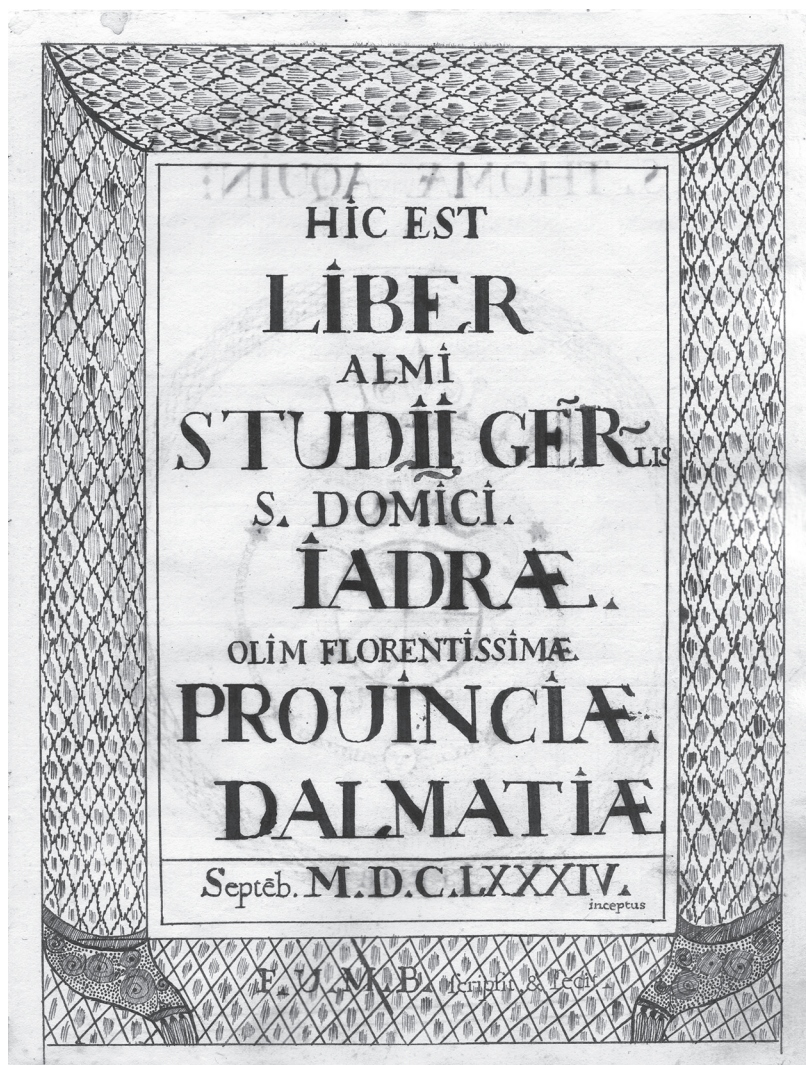

LIBER ALMI STUDII GENERALIS
S. DOMICI IADRAE

LIBER ALMI STUDII GENERALIS
S. DOMICI IADRAE

Jedna od rijetkih službenih knjiga Generalnog učilišta u Zadru koja je sačuvana u cijelosti je *Liber almi Studii Generalis S. Domici Iadrae olim florentissime Provinciae Dalmatiae Septem. MDCLXXXIV inceptus*. Knjiga se odnosi na razdoblje 1684. – 1807., a čuva se u Državnom arhivu u Zadru. Sadrži dragocjene podatke o njegovu radu u posljednje 123 godine postojanja i baca novo svjetlo na brojne i nepoznate pojedinosti

One of the few surviving official books of the General College of Zadar, preserved in its entirety, is *Liber Almi Studii Generalis S. Domici Iadrae Olim Florentissime Provinciae Dalmatiae Septem. MDCLXXXIV Inceptus*. The book covers the period from 1684 to 1807, and it is kept at the State Archives in Zadar. It contains valuable information about its work during the last 123 years of existence, shedding new light on many

Liber almi studii generalis S. Domici Iadrae, naslovna stranica, DAZD – 338; DOMINIKANSKI SAMOSTAN SVETOG DOMINIKA – ZADAR (1228-1806); br. kutije 13, br. spisa 488.

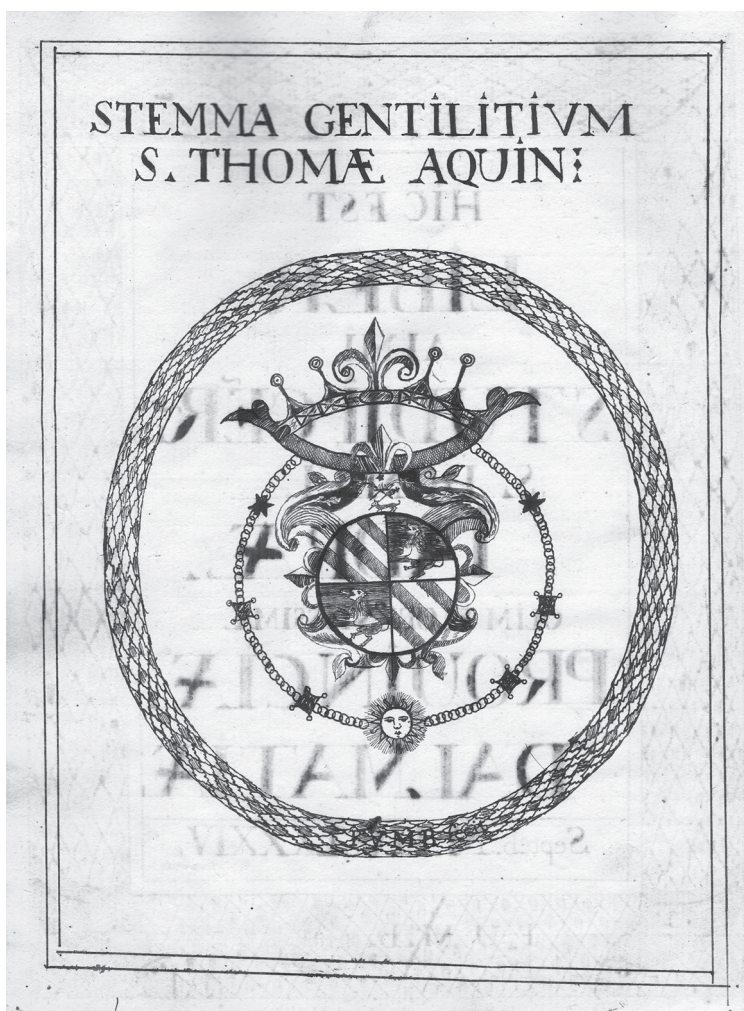
Liber almi studii generalis S. Domici Iadrae, front page, SAZD – 338; DOMINICAN MONASTERY OF SAINT DOMINIC (1228-1806); case 13, file 488

iz sveučilišnog života. Njihova je važnost to veća jer se radi o najstarijoj povijesnoj građi jedne visokoškolske ustanove u Hrvatskoj. Radi se o papirnom rukopisu uvezanom u pergament, veličine 288 × 223 mm s ukupno 278 stranica i dva nepaginirana lista. Sadrži službene spise podijeljene, ovisno o njihovoj naravi, u jedanaest poglavlja u kojim su zapisani zakonodavstvo i temeljni propisi po kojima se učilište ravnalo, odluke generála reda, zatim podatke o ispitima studenata teološkog i filozofskog fakulteta, popis inventara itd.

Spomenuta knjiga nije ni prva ni jedina administrativna knjiga Generalnog učilišta. U njoj se spominje jedna prijašnja, kojoj se izgubio trag u vrijeme francuske okupacije Dalmacije. Razložno se može pretpostaviti da su u razdoblju od 1396. do 1684. postojale barem dvije slične knjige.

unknown details about the life of the College. The importance of these details lies in the fact that they represent the oldest historical sources regarding a higher education institution in Croatia. It is a paper manuscript, bound in parchment, sized 288 × 223 mm, with a total of 278 pages and two non-paginated sheets. It contains official records divided according to their nature and its eleven chapters include various regulations and fundamental rules about the functioning of the College, together with the decisions of the General order, information about the exams for Theology and Philosophy students, an inventory list, etc.

This document is not the first or the last administrative book of the General College. There is another, earlier book that is mentioned, of which all traces are being lost during the French occupation of Dalmatia. It is reasonable to assume that during the period between 1396 and 1684 there were at least two other similar books.

Liber almi studii generalis S. Domīci Iadrae, stema sv. Tome, str. 3, DAZD – 338; DOMINIKANSKI SAMOSTAN SVETOG DOMINIKA – ZADAR (1228-1806); br. kutije 13, br. spisa 488.

Liber almi studii generalis S. Domīci Iadrae, St. Thomas emblem, page 3, SAZD – 338; DOMINICAN MONASTERY OF SAINT DOMINIC – ZADAR (1228-1806); case 13, file 488

Povijesno gledano, osnivanje sveučilišta u Zadru je pokazatelj kulturne zrelosti koju je hrvatski narod dosegnuo potkraj 14. stoljeća. Iako se Zadarsko sveučilište po broju studenata i profesora nije moglo mjeriti s velikim i poznatijim zapadnoeuropskim sveučilištima iza kojih su stajale moćne države, crkvene i gospodarske strukture, njegovu važnost u intelektualnom razvoju hrvatskog naroda je teško precijeniti.

Povijest Generalnog učilišta u Zadru temeljito je obrađena u spomenutoj monografiji *Generalno učilište Dominikanskog reda u Zadru ili „Universitas Jadertina 1396. – 1807.“* i brojnim drugim znanstvenim raspravama prof. Stjepana Kراسića objavljenim u raznim stručnim časopisima. Unatoč tomu, u nekim se sredinama to kapitalno otkriće hrvatske kulturne povijesti, iz neobjašnjivih razloga, ignorira. No vrlo je važno da nitko ne može osporiti tu povijesnu istinu. „Contra factum non datur argumentum.“ Negiranje nije moguće jer se ne mogu nijekati brojni i izvorni povijesni dokumenti koji o njemu nepobitno svjedoče. Neka ova knjižica bude mali podsjetnik na te činjenice.

Današnje Sveučilište u Zadru, koje ove godine slavi 10. obljetnicu svojega djelovanja, iz više se razloga može smatrati nasljednikom nekadašnjega Generalnog učilišta. Ono je mladica koja je izrasla na starom deblu kako drevnog zadarskog sveučilišta osnovanog u 14. st. tako i svih drugih prijašnjih i kasnijih visokih škola koje su u Zadru postojale i djelovale.

Zahvala

Ovim putem izražavam zahvalnost Državnom arhivu u Zadru i Znanstvenoj knjižnici Zadar koji su mi omogućili korištenje građe koja sadrži podatke vezane za nastanak i razvoj Sveučilišta. Također, zahvaljujem i prof. dr. sc. Stjepanu Kراسiću zbog susretljivosti i pomoći koju je pružio prilikom traženja određenih dokumenata i konačne redakcije teksta.

Historically, the establishment of the University of Zadar is an indicator of the cultural maturity the Croatian people reached in the late 14th century. Although the University of Zadar, with the number of its students and professors, could not compete with big and famous western-European universities, which were supported by powerful states, together with religious and economic structures, it is hard to overestimate its importance for the intellectual development of the Croatian people.

The history of the General College in Zadar is thoroughly discussed in the aforementioned monograph *General College of the Dominican Order in Zadar or „Universitas Jadertina 1396 – 1807“* and in numerous other scientific discussions of Professor Stjepan Kراسić published in various journals. Nevertheless, in some circles this discovery about the Croatian cultural history, for some unknown reason, is being ignored. Nevertheless, it is very important that no one can deny this historical truth. „Contra factum non datur argumentum.“ Denial is not possible since the numerous original historical documents unmistakably present the truth. Let this booklet be a small reminder of that fact.

Today the University of Zadar, which this year celebrates the 10th anniversary of its activity, for a number of reasons can be considered the successor of the former General College. It is a young bud, which grew out of the proverbial old trunk – the ancient University of Zadar, founded in the 14th century, as well as all other previous and subsequent higher education schools that existed and operated in Zadar.

Acknowledgments

I hereby express my gratitude to the State Archives in Zadar and the Research Library Zadar for allowing me to use the materials containing information relating to the creation and development of the University. I would also like to thank Professor Stjepan Kراسić for his kindness and help provided during the search for specific documents and the final editing of the text.

Literatura

KRASIĆ, S. (1975.): *Regesti pisama generala Dominikanskog reda poslanih u Hrvatsku 1392 – 1600*, Arhivski vjesnik, br. 17 – 18, Zagreb, 157 – 146.

KRASIĆ, S. (1996.): *Generalno učilište dominikanskog reda u Zadru ili Universitas Jadertina 1396-1807*, Filozofski fakultet Zadar, Zadar.

KRASIĆ, S. (2006.): *Liber almi Studii Generalis s. Dominici Iadrae (1684.-1790.)*, *Grada za povijest visokog školstva u Hrvatskoj*, Sveučilište u Zadru, Zadar.

SELVA, O. (2009.): *La toponomastica dell' Istria, di Fiume e della Dalmazia nella cartographica storica dalle prime testimonianze alle fine del secolo XVIII*, in: *La toponomastica in Istria, Fiume e Dalmazia*, Vol II, II. dio, Aspetti cartografici e comparazione geostorica, ured. C. Rossit, O. Selva i D. Umek. Edizioni Istituto Geografico Militare, Firenze, 31-508.

Izvori

ADM, Reverendis Patribus Definitoribus, Ceterisq: Capitulis Prolis Dalmatie Vocalibus, Vobis Oibvus Qui Infra Reverenter, Exhibe Exponit Ac Dicat Hos Tomistos Flores, Conskvsiones theologicae exd. Thoma, Državni arhiv u Zadru (DAZD) – 338; DOMINIKANSKI SAMOSTAN SVETOG DOMINIKA – ZADAR (1228-1806); br. kutije 12, br. spisa 1145.

Angelico suo praeceptorum et quinti ecclesiae doctori divo Thomae Aquinati ... philosophicas hasce theses juxta ipsius mentem publice propugnandas devotissime consecrat fr. Vincentius Hranotich de Dalmatia ... : [Disputabuntur publice in Templo S. Dominici Jadrae Assistente F. Hyacintho Petcovich ... anno 1761 mense di 2s Junii], Venecija, 1761.

Diploma bakalaureata iz teologije Frane Marije Bianchija, 12. 8. 1730., DAZD – 338; DOMINIKANSKI SAMOSTAN SVETOG DOMINIKA – ZADAR (1228-1806); br. kutije 14, br. spisa 550.

Diploma doktorata iz teologije Frane Marije Bianchija, 11. 6. 1735., DAZD – 338; DOMINIKANSKI SAMOSTAN SVETOG DOMINIKA – ZADAR (1228-1806); br. kutije 14, br. spisa 550.

Doktorska diploma bračkog dominikanca Luke Polovinića, 10. rujna 1564., Arhiv dominikanskog samostana u Bolu.

Illmo., ac revmo. dno. Matthaeo Caraman archiepiscopo Jadrensi de ecclesia Christi militante per universum orbem diffusa dogmatico-theologicis thases [!], quas ... defensandas suscipit ... ddd. r.p.f. Joannes Paulus Ostoja de Jadera ... : [habebitur publica disputatio Jadrae in Aede S. P. N. Dominico Sacra, anno 1755. praeside ... Paulo Joanne Baptista de Rubeis de Albintimilio ...], Venecija 1755.

Liber almi studii generalis S. Domici Iadrae, DAZD – 338; DOMINIKANSKI SAMOSTAN SVETOG DOMINIKA – ZADAR (1228-1806); br. kutije 13, br. spisa 488.

Pečat dominikanskog samostana sv. Dominika u Zadru, DAZD – 338; DOMINIKANSKI SAMOSTAN SVETOG DOMINIKA – ZADAR (1228-1806); pergamena br. 10.

Profesori Generalnog učilišta svjedoče o uspješnom rade Frane Marije Bianchija, srpanj 1730, DAZD – 338; DOMINIKANSKI SAMOSTAN SVETOG DOMINIKA – ZADAR (1228-1806); br. kutije 14, br. spisa 550.

Sententiae theologico-dogmaticae ... juxta mentem ... Thomae Aquinatis ... publice defendendae ... a ... f. Ambrosio Gorda ... : [disputabuntur in ecclesia s. Dominici de Jadera ... praeside a. r. p. f. Francisco Maria Faini ... a. D. MDCCXXXIII. die Madii ...], Venecija 1743.

Theses ex universa philosophia decerptae sancto patriarchae Dominico principi praedicatorum ordinis dicatae, quas ad mentem angelici, & ecclesiae doctoris d. Thomae Aquinatis in publicum discrimen adducit, ... dominus Dominicus Stratico, Venecija 1774.

URL <http://heyheityourfeastday.blogspot.com/2010/10/bl-raymond-of-capua.html> (15. 4. 2011.)

Literature

KRASIĆ, S. (1975.): *Regesti pisama generala Dominikanskog reda poslanih u Hrvatsku 1392 – 1600*, Arhivski vjesnik, br. 17 – 18, Zagreb, 157 – 146.

KRASIĆ, S. (1996.): *Generalno učilište dominikanskog reda u Zadru ili Universitas Jadertina 1396-1807*, Filozofski fakultet Zadar, Zadar.

KRASIĆ, S. (2006.): *Liber almi Studii Generalis s. Dominici Iadrae (1684.-1790.)*, *Grada za povijest visokog školstva u Hrvatskoj*, Sveučilište u Zadru, Zadar.

SELVA, O. (2009.): *La toponomastica dell' Istria, di Fiume e della Dalmazia nella cartographica storica dalle prime testimonianze alle fine del secolo XVIII*, in: *La toponomastica in Istria, Fiume e Dalmazia*, Vol II, II. dio, Aspetti cartografici e comparazione geostorica, ured. C. Rossit, O. Selva i D. Umek. Edizioni Istituto Geografico Militare, Firenze, 31-508.

Sources

ADM, Reverendis Patribus Definitoribus, Ceterisq: Capitulis Prolis Dalmatie Vocalibus, Vobis Oibvus Qui Infra Reverenter, Exhibe Exponit Ac Dicat Hos Tomistos Flores, Conskvsiones theologicae exd. Thoma, State Archive in Zadar (SAZD) – 338; DOMINICAN MONASTERY OF SAINT DOMINIC – ZADAR (1228-1806); case 12, file 1145.

Angelico suo praeceptorum et quinti ecclesiae doctori divo Thomae Aquinati ... philosophicas hasce theses juxta ipsius mentem publice propugnandas devotissime consecrat fr. Vincentius Hranotich de Dalmatia ... : [Disputabuntur publice in Templo S. Dominici Jadrae Assistente F. Hyacintho Petcovich ... anno 1761 mense di 2s Junii], Venice 1761.

Frane Maria Bianchi Baccalaureate diploma in Theology, August 12th 1730, SAZD – 338; DOMINICAN MONASTERY OF SAINT DOMINIC – ZADAR (1228-1806); case 14, file 550.

Frane Maria Bianchi Doctoral diploma in Theology, June 11th 1735, SAZD – 338; DOMINICAN MONASTERY OF SAINT DOMINIC – ZADAR (1228-1806); case 14, file 550.

Illmo., ac revmo. dno. Matthaeo Caraman archiepiscopo Jadrensi de ecclesia Christi militante per universum orbem diffusa dogmatico-theologicis thases [!], quas ... defensandas suscipit ... ddd. r.p.f. Joannes Paulus Ostoja de Jadera ... : [habebitur publica disputatio Jadrae in Aede S. P. N. Dominico Sacra, anno 1755. praeside ... Paulo Joanne Baptista de Rubeis de Albintimilio ...], Venice 1755.

Liber almi studii generalis S. Domici Iadrae, SAZD – 338; DOMINICAN MONASTERY OF SAINT DOMINIC – ZADAR (1228-1806); case 13, file 488.

Luka Polovinić Doctoral diploma, September 10th 1564, The archives of the Dominican monastery in Bol.

Sententiae theologico-dogmaticae ... juxta mentem ... Thomae Aquinatis ... publice defendendae ... a ... f. Ambrosio Gorda ... : [disputabuntur in ecclesia s. Dominici de Jadera ... praeside a. r. p. f. Francisco Maria Faini ... a. D. MDCCXXXIII. die Madii ...], Venice 1743.

The professors of the General College testifying about the successful work of Frane Maria Bianchi, July 1730, SAZD – 338; DOMINICAN MONASTERY OF SAINT DOMINIC – ZADAR (1228-1806); case 14, file 550.

The seal of the Dominican monastery St. Dominic in Zadar, SAZD – 338; DOMINICAN MONASTERY OF SAINT DOMINIC – ZADAR (1228-1806); parchment 10.

Theses ex universa philosophia decerptae sancto patriarchae Dominico principi praedicatorum ordinis dicatae, quas ad mentem angelici, & ecclesiae doctoris d. Thomae Aquinatis in publicum discrimen adducit, ... dominus Dominicus Stratico, Venice 1774.

URL <http://heyheityourfeastday.blogspot.com/2010/10/bl-raymond-of-capua.html> (April 15th 2011)